

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
JOAN SERRA, director de producció
LEANDRE BASANTA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

DE QUARTA EN PIB / HABITANT
A NOVENA EN RENDA DISPONIBLE

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.cat

AL PEU DEL CANÓ

Néixer
als 42

On són avui els pobres?

Ara toca tornar a revisar el model de finançament de les comunitats autònomes del règim comú. Els temps canvien i els segles passen, però a l'Espanya dita democràtica es manté la dialèctica secular de rics i de pobres. Els temps són nous i els canvis són trepidants, però els defensors de l'*statu quo* fan servir paraules velles: ¿tan fàcil els ho tornarem a posar els catalans que ni tan sols hauran de fer un esforç per innovar en el seu llenguatge?

LA COMPARACIÓ INTERNACIONAL PERMET visualitzar fins a quin punt l'Espanya autonòmica imita formats de països federals, però manté el vell centralisme de sempre. El Fons de Cohesió de la UE és un exemple de com hauria de ser la solidaritat: 1) Transparent, per mitja de la publicació anual de les balances fiscals; a la UE només es calculen, per cert, amb el criteri de càlcul del flux monetari. 2) Explicant qui paga i qui rep: Alemanya va imposar un canvi de format a la balança de pagaments per tal d'explicitar també a la balança de les transferències de capital les seves contribucions. 3) Vinculada a objectius clars, com és ara dotar d'infraestructures les regions situades per sota d'un determinat llindar (un 75% del PIB per càpita mitjà de la UE-15) i no finançar despesa corrent. 4) Revisable i limitada en el temps: les regions espanyoles que durant anys s'han beneficiat del Fons de Cohesió, i ara que les autopistes ja estan fetes, n'accepten l'eliminació i que ara toca el torn als països de l'Est. 5) I amb contrapartides implícites per als Estats contribuents nets: Alemanya no és un país governat per germanes de la caritat i per això la majoria de contractes per construir les infraestructures abans esmentades van a empreses alemanyes; així es garanteix un retorn al país contribuent i es fa sostenible la solidaritat. L'Espanya autonòmica està a anys llum d'aquest funcionament i per això segueix figurant com a Estat unitari en les classificacions internacionals: la qualitat del federalisme fiscal es mesura no per qui executa la despesa pública (50% govern central, 50% governs autonòmics i locals) sinó per qui recapta els impostos (80% govern central, 20% governs autonòmics i locals).

ARA ES TORNA A DIR QUE NO HI HAURÀ "guanyadors ni perdedors" en la revisió del model de finançament. Si el govern central no posa més diners sobre la taula, tal com ja ha dit, perquè no vol renunciar a una part de la despesa pública que executa, algunes autonomies seguiran sobrefinançades a costa d'unes altres. L'Espanya del règim comú és un cas únic: després de l'intens procés redistribuïdor que fa el govern central, cobrant impostos i concedint transferències, els territoris més productius queden per sota dels territoris que ho són menys. Catalunya és quarta en PIB per habitant, però cau fins al novè lloc en renda familiar bruta disponible en poder de compra.

PER QUÈ EL GOVERN CENTRAL S'HA DE SEGUIR reservant el 50% de la despesa pública total si pràcticament ja no té competències? Aquest 50% de la despesa que es reserva en qualitat és molt millor que la que executen els governs autonòmics: aquests governs bàsicament fan de gestors, ja que la

LLUÍSA JOVER

"Catalunya l'any 2007 va generar el 15,9% dels dipòsits bancaris a l'Estat espanyol, una de les maneres principals de tenir la riquesa, quan el 1987 en generava el 19,3% (Madrid passa del 18,7% al 29,7%)"

major part del seu pressupost ve condicionada en origen (pagament de mestres i metges, manteniment d'escoles i hospitals, compres de béns i serveis...). Qui es baralla amb els funcionaris i amb els proveïdors són els governs autonòmics, mentre que el govern central es reserva el gruix de la gran inversió pública: la que permet inaugurar grans infraestructures i seguir vertebrant els diferents territoris, encara avui massa escàpols, cap al quilòmetre zero de la Puerta del Sol.

MÉS GREU EM SEMBLA LA RETÒRICA de rics i pobres. El PIB és un indicador de la creació de riquesa, però si l'Estat imposa una elevada pressió fiscal (37% del PIB el 2007) i realitza grans transferències

entre regions, la riquesa que creen els treballadors dels territoris més productius no arriba pas sencera a la seva butxaca, en forma de renda disponible, la renda després d'impostos i de transferències. Segons Funcas, el 2006 només 2/3 de la riquesa creada pels catalans va arribar finalment a la seva butxaca, mesurada en paritat de poder de compra. La riquesa és el resultat d'acumular successius fluxos anuals de renda disponible no consumida, no fluxos de producció bruta abans d'impostos. I així, segons el Banc d'Espanya, Catalunya l'any 2007 va generar el 15,9% dels dipòsits bancaris a l'Estat espanyol, una de les maneres principals de tenir la riquesa, quan el 1987 en generava el 19,3% (Madrid passa del 18,7% al 29,7%).

L'ANY 2008, ON SÓN ELS POBRES: a l'Espanya meridional subvencionada, als seus pobles i a les ciutats regades per generoses transferències corrents de diferents governs? Cal explicitar clarament en el nou finançament el cost de la vida: 1.000 euros no compren els mateixos béns a l'Hospitalet que a Mèrida i els preus a Catalunya, partint de nivells més alts, creixen més que en altres llocs. Això explica per què les famílies de Castella i Lleó i l'Aragó tenen més poder de compra que les famílies catalanes, després d'impostos i transferències. Si això no es resol bé, la cohesió social a Catalunya estarà amenaçada: avui la pobresa és als barris de les nostres grans ciutats.

Isabel
Olesti

Espectora

Hi havia una vegada un home que per les seves idees va passar vint-i-tres anys a les presons franquistes, amb dues condemnes a mort i tot tipus de tortura i vexacions. La presó va arribar a ser casa seva, escrivia poemes i la gent que el visitava els memoritzaven i un cop fora els publicaven. Quan l'any 1962 el van indultar confessa que no estava preparat per a la llibertat. Llavors tenia 42 anys i va ser com néixer de nou. Hi havia moltes coses que no havia fet mai i aquella primera nit va voler saber què era el sexe amb una dona. I la va buscar pel carrer, comptant que li pagaria els serveis. Estava molt nerviós i la prostituta li va dir que a la seva edat no li tocava aquell estat febril. Ell li va explicar que era la primera vegada i els motius de ser encara verge. Al final, la dona no li va voler cobrar. Més endavant aquest home seria amic d'Allende, de Saramago, de Neruda... Va continuar lluitant contra el franquisme sense deixar la poesia. Des fa uns anys no para de rebre homenatges, i ell els accepta tots perquè es considera un representant dels milers que van deixar la pell sota la dictadura franquista. Ara, acaba de publicar les memòries, *Decidme como es un árbol*, i Almodóvar s'ha quedat els drets per fer-ne una pel·lícula. Aquest home es diu Marcos Ana i dilluns li van donar el premi Christa Leem 2008, que cada any atorga un col·lectiu, o, si voleu, un lobby, anomenat Un dels Nostres, presidit per l'agitador cultural Joan Estrada. Marcos, als 88 anys, diu que l'única venjança que pot voler és que algun dia triomfin els ideals pels quals va lluitar.